

مرور نامه شب امتحان

دین و زندگی دوازدهم

بزرگترین مرکز مشاوره ای و آموزشی کشور

درس اول / هستی بخش

افضل العبارة ادمان التفكير في الله و في قدرته
اندیشیدن مداوم و در رابطه با خدا از برترین عبادات است.

نیازمندی به خدا در پیدایش:

استدلال: مقدمه اول: ما و همه موجودات جهان پدیده هایی هستیم که وجودمان از خودمان نیست

مقدمه دوم: هر پدیده برای به وجود آمدن نیازمند پدیدآورنده ایست که خودش پدیده نباشد.

یک موجود تنها در صورتی خود به خود نیاز ندارد که ذاتا وجود داشته باشد.

پس: ما و همه موجودات جهان در پدیدآمدن به افریننده ای نیازمندیم که خود سرچشمه هستی است که همان وجود برتر (خدا) است.

نیازمندی به خدا در بقا:

رابطه خدا با جهان مانند بنا و مسجد نیست:

بنا فقط مواد را جا به جا میکند.

خدا خالق همه چیز است و هم بنا و هم مواد همه از وی سرچشمه میگیرند.

رابطه مسجد و بنا بعد از ساخته شدن از بین میرود.

این رابطه مانند برق و مولد برق است که اگر مولد قطع شود برق نیز قطع میشود.

ایه: يساله من في السماوات والارض كل يوم هو في شان: موجودات دائما به خدا نیازمند اند و خدا دائما در حال فیض بخشی به جهان است.

يا ايها الناس انتم الفقرا الى الله و الله هو الغنى و الحميد: انسان در حدوث و بقا نیازمند خداست / خدا چون غنی است میتواند نیازهای همه موجودات را برطرف کند.

آگاهی سرچشمه بندگی:

هرچه معرفت انسان بیشتر شود... احساس نیاز بیشتری به خدا دارد... افزایش بندگی

دعای: اللهم لا تكلني الى نفسي طرفه عين ابدا: اگر نیاز به خدا درک شود هیچ گاه از او جدا نمیشویم

خدا نور هستی است:

الله نور السماوات والارض: خداوند نور هستی است یعنی تمام موجودات وجود خود را از وی میگیرند و به سبب او پیدا و اشکار شده و پا به عرصه هستی میگذارند / هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خدا و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

حدیث علوی: **ما رایت شیئا الا و رایت الله قبله بعده و معه** : انسان اگر معرفتی والا داشته باشد با هر چیزی خدا میبیند این هدفی دسترس به خصوص برای جوانان و نوجوانان است که پاکی و صفای قلب دارند.

ناتوانی در شناخت ذات و چیستی خدا:

۱. موضوعاتی که در محدوده شناخت ما قرار میگیرند مانند گیاهان، ستارگان و ...

۲. موضوعاتی که نامحدوداند و ذهن ما گنجایش آن را ندارد مانند حقیقت خدا البته ما میتوانیم اسماء و صفات او را بشناسیم.

حدیث نبوی: تفکرو فی کل شیء و لا تفکروا فی ذات الله

درس دوم: یگانه بی همتا

مهمترین اعتقاد دینی (توحید) است و در اسلام بدون اعتقاد به توحید هیچ اعتقاد دیگری اعتبار ندارد. توحید: خدا یگانه، بی همتا و شریکی ندارد. گفتن لا اله الا الله: دست از شرک برداشتن و عدم یک شعار نبودن بلکه التزام به ان زندگی فرد را در رابطه با خدا، خود، خانواده و اجتماع تغییر میدهد.

مراتب توحید:

۱. توحید در خالقیت:

👉 خدا تنها مبدا و خالق جهان است و موجودات همه مخلوق او هستند در کار خلقت شریکی ندارد. ایه: الله خالق کل شیء

۲. توحید در مالکیت:

👉 چون خدا تنها خالق است پس تنها مالک نیز هست. ایه: و لله ما فی السموات و ما فی الارض

۳. توحید در ولایت:

👉 چون خدا تنها خالق و تنها مالک است پس تنها ولی و سرپرست نیز هست یعنی مخلوقات فقط به اذن او میتوانند در جهان تصرف کنند و اجازه خدا به معنای واگذاری ولایت نیست بلکه بدین معناست که شخص در مسیر ولایت الهی قرار گرفته است. ایه: ما لهم من دونه من ولی و لایشرك فی حکمه احدا

۴. توحید در ربوبیت:

👉 رب یعنی مالک و صاحب اختیار که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست. 👉 خدا جهان را اداره میکند و ان را به سوی مقصدی که برایش معین است هدایت میکند. 👉 توحید در ربوبیت یعنی انسان و تدبیر انسان همه از ان خداست و تحت تدبیر او. ایه: قل ا غیر الله ابغی ربا و هو رب کل شیء

شرک و مراتب آن

۱. شرک در خالقیت: چند خدا جهان را آفریده

۲. شرک در مالکیت: اعتقاد به اینکه در کنار خدا، خدایان دیگری مالک بخشی از جهان اند.

۳. شرک در ولایت: در کنار خدا دیگرانی نیز سرپرستی جهان و حق تصرف را در آن دارند.

۴. شرک در ربوبیت: در کنار خدا دیگرانی نیز تدبیر امور را بر عهده دارند.

ایه: قل هو الله احد الله صمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفدا احد: خدا بی همتاست / هیچ کس هم تراز خدا نیست / خدا هیچ نقصی ندارد.

ایه: قل من رب السماوات و الارض قل الله

قل افاخذتم من دونه الیاء لا یملکون لانفسهم نفعاً و لا ضراً

قل هی یستوی الاعمی و البصیر

ام هو تستوی الظلمات و النور

ام جعلوا الله شرکاء

خلقوا کخلقه فتشابه الخلق علیهم

قل الله خالق کل شیء و هو الواحد القهار: کسی را میتوانیم به عنوان ولی انتخاب کنیم که اختیار سود و زیان خود را داشته باشد و خالق و مالک همه چیز باشد / کسی که اختیار سود و زیان خود را ندارد نمیتواند تاثیری بر دیگران گذارد. / اگر خدایانی بوند که خلقتی مشابه خلقت خدا داشتند مردم ممکن بود به شک افتند.

نکته ها:

خدا رابطه علیت را میان پدیده های جهان پدید آورده است برای همین دعا باعث سبب مغفرت و صدقه موجب دفع بلاست. / همانگونه که درخواست از پزشک برای درمان با توحید منافات ندارد / عقیده به توانایی پیامبر و اولیا زمانی موجب شرک است که این توانایی را صرفاً از خود آنها بدانیم. / اما اگر به اذن خدا بدانیم عین توحید است / گروهی از مسلمانان که به تکفیری ها معروف اند این درخواست را شرک الود میدانند. این جریان فکری خشک و غیر عقلانی و هر مسلمانی را که مثل آنها فکر نکند کافر میدانند و کشتن او را واجب میدانند.

درس سوم: توحید و سبک زندگی

افکار و عقاید هر فرد مهمترین عامل در تعیین هدف ها و رفتار های اوست.
 هر فردی متناسب با اعتقاداتش مسیر زندگی خود را انتخاب کرده و بر همان اساس رفتار میکند.
 انسانی که خدا را به عنوان تنها خالق جهان پذیرفته یک زندگی توحیدی برای خود تنظیم خواهد کرد.
 ایه: ان الله ربی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم: نتیجه اعتقاد به توحید در ربوبیت، توحید در عبادت خداست / راه درست زندگی، بندگی و عبودیت خداست.
 هرچه ایمان قوی تر: تاثیر آن در زندگی بیشتر و بالعکس

ابعاد توحید:

الف) بعد فردی توحید عملی و ثمرات آن

هرکس در زندگی از فرمان خدا اطاعت کند به توحید عملی رسیده است. او میکوشد تمایلات درونی و تصمیمات خود را در جهت خواست و رضایت خدا قرار دهد.

انسان موحّد: هیچ حادثه ای را بی حکمت نمیداند. پس صبور در مقابل مشکلات است، شخصیتی آرام و دارای آرامش روحی است.
 حدیث علوی: تقوای الهی پیشه کنید، هم در مورد بندگان خدا، هم در مورد شهرها، هم آبادی ها چراکه شما در برابر همه این ها حتی سرزمین ها و چهارپایان مسئولید. خدا را عبادت کرده و از عصیان بپرهیزید.

ویژگی های مشرک: کسی که به هوا (بت درون) دل سپرده و او را معبود خود قرار میدهد. یا در پی کسب رضایت قدرت های مادی و طاغوت هاست.
 ایه: ارایت من اتخذ الله هو ا فانت تكون علیه وکیلا
 انسان مشرک: شخصیتی ناپایدار و درونی ناآرام است.

ایه: و من الناس من یعبّد الله علی حرف فان اصابتهم خیر اطمأن به و ان اصابتهم فتنه انقلب علی وجهه خسر الدنیا و الاخره ذلک هو الخسران المبین: پرستش از روی ایمان دچار شک نمیشود در حالی که پرستش از روی شک دچار شک است و هنگامی که شری به آنها برسد از دین خارج شده و هنگامی که خیری به آنها برسد خوشحال میشوند.

بعد اجتماعی توحید:

قرار گرفتن همه ارکان و نهادهای یک جامعه در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از او.

مهمترین رکن یک جامعه: حکومت

جامعه توحیدی: همه در مسیر توحید هستند / تفرقه و تضادی ندارد / به کسانی که خدا به آنها اجازه حکومت ندانده اجازه حکومت نمیدهند. / و با ظالمان مبارزه و از مظلومان دفاع میکنند.

ایه: یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء تلقون الیهم بالموده و قد کفروا بما جائکم من الحق

ارتباط دوسویه توحید فردی و اجتماعی:

هر قدر مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند ارکان جامعه بیشتر رنگ توحیدی به خود میگیرد.

توحید و شرک در جهان امروز:

۱. بسیاری از انسان ها جهان را ملک خود تلقی میکنند و در واقع خود را مالک و رب و ولی جهان میدانند مانند فرعون
۲. بسیاری انقدر سرگرم دنیا شده اند که خدا را فراموش کرده و با استفاده از ابزار هایی مانند سینما یکسره از خدا غافل شده اند.

درس چهارم: فقط برای تو

ایه: قل انما اعظکم بواحدة ان تقوموا لله مثنی و فرادی: موعظه الهی
ایه: الم اعهد الیکم یا بنی ادم ان لا تعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین و ان اعدونی فی هذا صراط مستقیم: عهد الهی
ان کس که برای خدا تلاش میکند در راه خطراتی او را تهدید میکند که بیان پیامبر ص:
راهیابی شرک در دل انسان از راه رفتن مورچه ای سیاه در شب تاریک بر تخته سنگی سیاه پنهان تر است.
اخلاص: خالص کردن چیزی از غیر ان
اخلاص در کاربرد دینی: در دل و اندیشه انسان فقط خدا باشد و عملش را فقط برای خدا انجام دهد به همان گونه که
او دستور داده
شرط قبولی تمام عبادات و اعمال در اسلام: **اخلاص**
حدیث نبوی: نیه المومن خیر من عمله / حدیث علوی: فاعل الخیر خیر منه و فاعل الشر شر منه

درستی و صحت عمل:

حسن فعلی: کار به درستی و به همان صورت که خدا فرمان داده است انجام شود.
حسن فاعلی: انجام دهنده کار دارای معرفت درست و نیت الهی باشد.

راه های تقویت اخلاص:

۱. افزایش معرفت به خدا: عملی که بر اساس معرفت انجام شود بسیار ارزشمند است
 ۲. راز و نیاز با خدا
 ۳. دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات:
- 👉 حدیث علوی: گناه ریشه اخلاص را میسوزاند و از بین میبرد.
👉 حدیث علوی: تمام اخلاص در دوری از گناه جمع شده است.
👉 حدیث علوی: خداوند بدان جهت روزه را واجب کرده تا اخلاص مردم را بسنجد

میوه های اخلاص:

۱. دستیابی در درجاتی از حکمت:
- 👉 حدیث نبوی: هرکس چهل روز کارهای خود را خالصانه برای خدا انجام دهد چشمه های حکمت و معرفت از دل و زبانش جاری خواهد شد.
۲. نفوذ ناپذیری در برابر وسوسه های شیطان: شیطان خود اقرار کرده توانایی شکست افراد با اخلاص را ندارد.
۳. دریافت پاداش هایی وصف نشدنی: دیدار محبوب حقیقی، تقرب به خدا، نهایت ارزوی عارفان، دوست دل صادقان، ولی مومنان، معبود عالمیان

درس پنجم: قدرت پرواز

اختیار: توانایی انجام کار یا ترک آن / حقیقتی وجدانی و مشهود / همین اختیار محدود تعیین کننده عاقبت و سرنوشت ماست.

شواهد وجود اختیار:

۱. تفکر و تصمیم: اندیشه کردن و سنجش جوانب کار
شعر: این که فردا این کنم یا آن کنم
۲. احساس رضایت یا پشیمانی: آن کار را نتیجه اراده خود میدانیم.
شعر: گرد نبودی اختیار این شرم چیست
۳. مسئولیت پذیری: عهد ها و پیمان ها
شعر: هیچ گویی سنگ را فردا بیا
- ایه: انا هدیناه السبیل اما شاکرا و اما کفورا
ایه: قد جائکم بصائر من ربکم فمن ابصر فلنفسه و من عمی فعلیها ذلک بما قدمت ایدیکم و ان الله بظلام للعبید

قدر و قضای الهی:

- ✍ قدر: اندازه و تقدیر به معنای اندازه گرفتن
 - ✍ قضا: یعنی به انجام رساندن، پایان دادن، حکم کردن، حتمیت بخشی
- مخلوقات از جهت که خدا اندازه و حدود و ذات آنها را خلق کرده مقدر به قدر او و از آن جهت که با فرمان و حکم او ایجاد میشوند به قضای او وابسته اند.
- اصلاح یک پندار: قضا و قدر با اختیار انسان سازگار نیست
- حضرت علی ع در پاسخ به شبهه فوق: و جابه جا شدن ایشان از زیر دیوار سست: از قضای الهی به قدر الهی پناه میبرم
- اختیار انسان یک تقدیر الهی: تقدیر شامل همه ویژگی ها و کیفیت و کلیه روابط میان موجودات است و یکی از تقدیرات الهی این است که انسان اختیار داشته باشد.

- ✍ علل عرضی: چنانچه عامل به صورت مجموعه و همکاری با هم مانند عوامل رشد گل
 - ✍ علل طولی: اثر گذاری علل زنجیره وار مانند عمل نوشتن
- وجود اختیار نیز خود ناشی از اراده الهی یعنی خدا اراده کرده که انسان اختیار داشته باشد و از طرفی فعل اختیاری تا زمانی که انسان اراده نکرده شکل نمیگیرد. این در حالی است که هم خود ما و هم اراده ما همه وابسته به خداست.

درس ششم: سنت های خداوند در زندگی

سنت های الهی: قوانین مربوط به زندگی فردی و اجتماعی انسان ها در قرآن کریم به عنوان سنت های الهی نام برده شده است.
سنت ابتلاء: امتحان

ایه: کل نفس ذائقه الموت و نبلوكم بالشر و الخير فتنه و الينا ترجعون
ایه: احسب الناس ان يتركوا ان يقولوا امنا و هم لا یفتنون

نکات:

در تنگنا قرار دادن انسان توسط خدا که صفات درونی خود را بروز دهد. / به ظهور رساندن استعداد ها و نشان دادن تمایلات درونی افراد / عام ترین و فراگیر ترین سنت الهی / حدیث امام صادق ع: انما المومن بمنزله کفه المیزان كلما زیر فی ایمانه زید فی بلائه (امتحان خاص)

سنت امداد عام:

ایه: کلا نمد هولاء و هولاء من عطاء ربک و ما کان عطاء ربک محظورا
خداوند به هر دو دسته از افرادی که پس از نشان دادن راه هدایت تقسیم میشوند کمک میکند و امکاناتی را در اختیار آنها میگذارد.

سنت امداد خاص (توفیق):

ایه: والذین جاهدوا فینا لنهیدینهم سبلنا و ان الله لمع المحسنین
کسانی که با نیت پاک قدم در اره حق میگذارند و سعادت جهان آخرت و رضایت پروردگار را هدف قرار میدهد به صورت خاص هدایت میکنند (توفیق میدهد).
توفیق در قرآن: اسان نمودن / یکی از جلوه های این توفیق نصرت است. / البته در کسب توفیق الهی عامل درونی نیز نقش تعیین کننده ای دارد.

سنت سبقت رحمت بر غضب:

ایه: من جائ بالحسنه فله عش امثالها و من جائ بالسیئه فلا یجزی الا مثلاً و هم لا یظلمون
خداوندی که به همه انسان ها (نیکوکار و بدکار) لطف و مهربانی دارد
نمونه هایی از سبقت رحمت بر غضب: امرزش گناهان با توبه / حفظ ابروی بندگان / پذیرش عبادت اندک / رضایت سریع کسی که طلب امرزش کرده / پاداش چند برابر اعمال نیک و جزای به همان اندازه کار شر
سنت املاء و استدراج:

ایه: والذین کذبوا بآیاتنا سنستدرجههم من حیث لا یعلمون و املی لهم ان کیدی متین
اگر کسی درگناه پیش برود و از کار خود خورسند باشد خداوند به آنها فرصتی میدهد که در تاریکی غوطه ور شوند / در حقیقت امکانات با اختیار خودشان به صورت بلا الهی جلوه گر میشود و بار گناهان آنان هرروز سنگین تر / به صورت تدریجی و با اصرار خودشان بیشتر در فساد فرو بروند.

سنت تاثیر اعمال بر زندگی فرد:

ایه:ولو اهل القرى امنوا و اتقوا لفتحنا علیهم من برکات من السماء و الارض ولکن کذبوا فاخذناهم بما کانوا یکسبون
اینده هر فرد و اتفاقاتی که برای او رخ میدهد در موارد بسیاری تحت تاثیر رفتار گذشته او من جمله اعمال خیر و شر او هستند. 🖋️
امام صادق ع:من یموت بالذنوب اکثر ممن یموت بالاجال و من یعیش بالاحسان اکثر ممن یعیش بالاعمار
مانند: صله رحم و صدقه دادن بر افزایش طول عمر/احسان به والدین.لقمه حلال و سیراب کردن حیوانات کیفیت زندگی را بهبود
میبخشد/ایمان و تقوا موجب نزول برکات میشود.

درس هفتم: بازگشت

بشر بن حارث در اثر سخن امام کاظم ع: (اگر بنده میبود بندگی میکرد و حرمت صاحب خود را نگه میداشت) توبه کرد و از مردان پرهیزکاران زمان شد.

انقلاب علیه خود: انسان میتواند علاوه بر ایستادگی در برابر موانع بیرونی در برابر موانع درونی نیز ایستادگی کند و حتی علیه خود انقلاب کند یعنی با پیروی از عقل بر علیه تمالات ناپسند قیام کند.

حقیقت توبه: توبه در لغت به معنای بازگشت است/ بازگشت از گناه به سوی خدا و بازشدن درهای رحمت وی بر انسان و بر توبه پشیمانی کافیهست.

امام باقر ع: برای توبه پشیمانی کافیهست.

توبه و پاکی: گناه الودگی است و توبه گناهان را از قلب خارج میکند و شست و شو میدهد به این عمل تخلیه یا پیرایش میگویند.

رسول خدا ص: التائب من الذنب کمن لا ذنب له / امام علی ع: التَّائِبُ تَطَهَّرَ الْقُلُوبُ وَ تَغَسَّلَ الذُّنُوبُ

نکات توبه:

۱. با توبه همه گناهان حتی شرک نیز امرزیده میشود.

ایه: قل یا عباد الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمه الله ان الله یغفر الذنوب جمیعاً انه هو الغفور الرحیم

۲. توبه نه تنها گناهان را پاک میکند بلکه اگر با عمل صالح باشد آنان را به حسنات نیز تبدیل میکند.

خداوند: کسی که بازگردد و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد. خداوند گناهان آنان را به حسنات تبدیل میکند زیرا خداوند امرزنده و مهربان است.

۳. توبه در جوانی اسانتر است و خداوند جوان توبه کار را بسیار دوست دارد.

رسول خدا ص: کسی نزد من محبوب تر از جوان توبه کار نیست

۴. در توبه همیشه باز است اما توفیق توبه همواره میسر نیست.

۵. تکرار توبه اگر واقعی باشد موجب محبوب شدن انسان نزد خدا و جلب رحمت او میشود

ایه: ان الله یحب التوابین و یحب المطهرین

حیله های شیطان:

۱. ابتدا انسان را با وعده اول گناه کن بعد توبه کن فریب میدهد و سپس وی را مایوس از رحمت و امرزش خدا میکند.

۲. انسان را به تسویف میکشد. تسویف از ریشه سوف یعنی امروز و فردا کردن است/ از این رو که فرد توبه کار به خود میگوید به زودی

توبه میکند و این گفته را انقدر تکرار میکند که میل توبه در وی خاموش میشود.

۳. شیطان انسان را گام به گام به گناه میکشد که متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند.

مراحل تکمیلی توبه:

۱. تلاش در جهت دوری از گناه: اگر توبه کننده حقیقی توبه کرده باشد باید سعی کند از انجام آن دوری کند و اظهار به ندامت ظاهری و گفتن استغفار کافی نیست.

۲. جبران حقوق الهی و مردم: مهمترین حق خدا: حق اطاعت و بندگی است توبه کننده باید بکوشد کوتاهی خود را جبران کند. /

دسته ای دیگر حق مردم است که توبه کننده میبایست حق مادی و معنوی آن را در حد توان ادا کند و اگر به آنها دسترسی ندارد

به نیابت آنان صدقه دهد و دعا کند / حق معنوی بسیار مهمتر از حق مادی آنان است.

توبه اجتماعی:

اگر جامعه از مسیر توحید خداوند خارج شود نیازمند توبه است یعنی اصلاح جامعه به وسیله امر به معروف و نهی از منکر از این روست که جامعه از انحرافات اجتماعی اصلاح میشود.

تا چه زمانی وقت توبه داریم؟

👉 سراسر عمر ظرف زمان توبه است. امام بهترین زمان برای توبه دوره ایست که امکان توبه بیشتر و انجام آن اسانتر و راحت تر است / جوانی دوره انعطاف پذیری، تحول، دگرگونی و پیری دوره کم شدن انعطاف خصلت هاست. اگر در جوانی خصلتی در انسان پدیدار شد خارج کردن آن در پیری بسیار سخت خواهد بود.

درس هشتم: زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام الهی

ایه: قد افلح من زکاهها / تزکیه نفس با توبه شروع شده و با عمل به دستورات الهی ادامه می یابد.

چون احکام الهی برای سعادت انسان است نمیتوان آن را با قوانین بشری مقایسه نمود.

ایه: ا فمّن اسس بنیانه علی تقوی من الله و رضوان خیر ام من اسس بنیانه علی شفا جرف هار فاهار به فی نار جهنم و الله لا یهدی القوم الظالمین: اعتماد بر خدا هرگونه نگرانی را نسبت به آینده از بین میبرد. در غیر اعتماد به خدا آینده ای غیر قابل اعتماد در انتظار انسان است. کسانی که زندگی خود را بر لبه پرتگاه میسازند در حقیقت به خود ظلم کرده اند و ظالم هستند.

نکات

میان نعمت های الهی در آخرت و باید ها و نبایدهای دین ارتباط و هماهنگی برقرار است. اسلام در هردوره ای قابل اجراست. انحرافات مانع شراب و قمار در دوران پیامبر ص نیز رایج بود وقتی حرام شد و مردم سوال کردند ایه زیر نازل شد:

یسئلونک عن الخمر و المیسر قل فیهما اثم کبیر و منافع للناس و اثمها اکبر من نفعها

دلیل حرمت قمار: صرف شدن ثروت در مسیر نادرست / میان بازنده و برنده دشمنی ایجاد میکند.

روابط جنسی خارج از شرع نیز از دیگر انحرافات بود که اسلام مستحکم جلوی آن ایستاد:

ولا تقربوا الزنی انه کان فاحشه و سائی سبیلا

هر دستور خداوند علت ها و دلایل خود را دارد که به اصطلاح به آن حکمت ان دستور گفته میشود / خداوند نصیحت گر حقیقی مردم است.

زندگی در شرایط ویژه:

فرهنگ و ارتباطات:

۱. تولید فیلم و مستند بر راستای اعتلای فرهنگ اسلامی از واجبات کفایی است.
۲. ایجاد پایگاه اینترنتی به هدف اشاعه فرهنگ و مقابله با اندیشه های کفر امیز مستحب و در مواردی واجب.
۳. استفاده از موسیقی خوده سنتی خواه کلاسیک و غیر سنتی و مدرن جایز و حلال فقط ان دسته از موسیقی ها که مناسب مجالس لهو لعب است و شهوت را تقویت میکند حرام.
۴. استفاده از ابزار موسیقی در اجرای برنامه های فرهنگی حلال و جایز
۵. شرکت ور مجالس مانند تولد و عروسی با شرک پوشش مناسب و محرم و نامحرم جایز و با هدف صله رحم مستحب است.

در عرصه ورزش و بازی:

۱. کسانی که برای تقویت رابطه و سلامتی جامعه تلاش میکنند پاداش اخروی خواهند داشت.
۲. شرط بندی از امور زیان اور روحی و اجتماعی است و انجام آن حتی در بازی های معمولی نیز حرام
۳. اگر بازی برای دور شدن جامعه از فساد باشد واجب کفایی

در عرصه اقتصاد:

۱. مسئولین میبایست کشور و اقتصاد را به گونه ای مدیریت کنند که این اهداف قابل دستیابی باشند:

۱/۱ استقلال کشور و عدم سلطه بیگانگان

۱/۲ اپیش روی به سوی عدالت

۱/۳ حرکت به سوی آبادانی و عمران و دوری از دنیا زدگی و تجمل گرایی

حدیث علوی: یا معشر التجار الفقه ثم المتجر

باید بکوشیم کالاهای ایرانی مصرف کنیم و مصرف کالای خارجی که سبب وابستگی کشور به بیگانه میشود، نخریدن آن واجب است.

اشرافی گری مسئ. لین و فساد مالی از مهمترین عوامل عقب ماندگی اقتصادی و فاصله طبقاتی است

از تخریب محیط طبیعی دوری کنیم

بر دولت واجب است روابط اقتصادی را به گونه ای تنظیم کند که کشور های دیگر در هنگام خطر نتوانند بر ما فشار وارد کنند.

از آنجا که رژیم صهیونیستی سرزمین مسلمانان به به کمک انگلیس در سال های قبل به زور تصرف کرده و در آن جا حکومتی غاصبانه

تاسیس هر نوع تجارتی که با رژیم صهیونیستی است حرام است و نباید آن کالا را ترویج کرد.

درس نهم: تمدن جدید و مسئولیت ما

گذر از عصر جاهلیت به عصر اسلامی نیازمند تغییر در نگرش انسان ها بود و تحولی بنیادین در شیوه زندگی فردی و اجتماعی آنها.

معیار اول: اعتقاد به توحید (توحید محوری)

معیار دوم: معاد (آخرت گرایی)

ایه: من امن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلهم اجرهم عند ربهم و لا خوف علیهم لا هم یحزنون

معیار سوم: اطاعت و پیروی از خدا و رسولان و صاحبان امر

ایه: یا ایها الذین امنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم

معیار چهارم: برپایی عدالت در جامعه و مبارزه با تبعیض

مهمترین اهداف پیامبر ص برپایی جامعه بر اساس عدالت بود

پیامبر ص: برترین جهاد سخن حق است که انسان در مقابل سلطانی ستمگر بر زبان می آورد

از ویژگی های نمازگزاران این است که برای فقیران حق معین کرده اند و از تکذیب کنندگان دین کسانی اند که یتیمان را از خود میرانند و دیگران را به اطعام مساکین دعوت نمیکنند.

معیار پنجم: اصالت خانواده

ایه: و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجا لتسکنوا الیها و جعل بینکم موده و رحمه ان فی ذلک الايات لقوم یتفکرون
خانواده کانون رشد و تربیت انسان و مانع اصلی فساد و تباهی بود و احیای منزلت زن و ارزش های اصیل از عناصر اصلی این برنامه بود.

معیار ششم: توجه به خردورزی

ایه: قل هل یتستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون انما یتذکر اولوالالباب

اولین آیاتی که بر رسول خدا نازل شد درباره علم و دانش بود.

پیامبر ص: طلب علم بر هر مرد و زنی فریضه است.

درس دهم: تمدن جدید و مسئولیت ما

زمینه های پیدایش تمدن جدید:

۱. کلیسا و تعالیم تحریف شده
۲. بهره گیری از تجربیات سایر تمدن ها

اثر و پیامد های مثبت و منفی تمدن جدید:

حوزه علم:

مثبت: رشد سریع علم / توانایی بهره مندی بیشتر از طبیعت

منفی: مصرف زدگی / نابودی طبیعت / علم زدگی

مسئولیت ما در این حوزه: تلاش برای پیشگامی در علم / حضور موثر در جامعه جهانی / ترسیم چهره عقلانی از دین اسلام
ایه: ادع الی سبیل ربک بالحکمه و الموعظه الحسنه و جادلهم بالتی هی احسن: صحبت با استدلال / نصیحت و اندرز نیکو / مجادله
به بهترین روش

حوزه عدل و قسط:

مثبت: توجه به قانون / مشارکت مردم در تشکیل حکومت

منفی: ظهور ظلم و استعمار / افزایش فاصله طبقاتی بین فقرا و ثروت مندان / جهان نظامی و غرق در تسلیحات نظامی
مسئولیت ما در این حوزه: مبارزه با ستمگران و تقویت روحیه شهادت طلبی / استحکام بخشی به نظام اسلامی

حوزه خانواده:

اسیب ها: فروپاشی نهاد خانواده / بی بند و باری جنسی / استفاده ابزاری از زنان

مسئولیت ما در این حوزه: تلاش در جهت تحکیم بنیان خانواده

